

ՊԱՀՔԻՆ ԽՈՒՐՃՈՒՐԴԸ

«Ի նեղութեան իմում օգնեա ինձ Տէր»
Շարական Ապաշխարութեան

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ տօնացոյցին համաձայն անցնող Կիրակին ծանօթ է որպէս Առաջաւրաց Կիրակի կամ Բարեկենդան Առաջաւրացի Պահոց։ Առաջաւրաց կը կոչուի մեծ պահէի Բուն Բարեկենդանէն երեք եւ Զատիկէն տասը շաբար՝ առաջ հանդիպած Կիրակին։ Խսկ այս Կիրակիին յաջորդող եօթնեակին հինգ օրերը Առաջաւրաց Պահէ կը կոչուին եւ խիստ պահէ կը պահուեր, ծովով մէկտեղ։ Պահէին Ե. օրը, կը յիշատակուի Յովնանու բարոզութիւնը եւ Նինուէի բաղաժին ապաշխարութիւնը, ոչ թէ իրը Ս. Յովնան մարգարէին տօն, այլ պարզապէս իրը մեծ ապաշխարութեան առիթ մը։

Նորիալի Հայրապետը այս Առաջաւրաց անունը կը մեկնէ որպէս առաջին պահէը, որովհետեւ ասիկա Գրիգոր Լուսաւորիչէն հրամայուած առաջին պահէին յիշատակութիւնն է։

Լուսաւորիչ Հայրապետ Խոր Վիրապէն ելնելէն անմիջապէս ետք, երբ սկսաւ աւետարանել, նախ հինգօրեայ շարունակ ու խիստ պահենվ պատրաստեց Հայ ժողովուրդը բժշկութիւն ու լուսաւորութիւն ընդունելու, նինուեացւոց ապաշխարութեան նմանողութեամբ։

Առաջին Լուսաւորչահիմն պահէին տարեկան յիշատակութիւնն է այս, որ հաստատուն մնացած է մեր եկեղեցւոյ մէջ, եւ որուն նման բան մը ուրիշ եկեղեցիներ չունին։

Այդ Պահոց Շաբար օրը Ս. Սարգսի գօրավարին յիշատակը կը տօնուի, եւ ժողովուրդն ալ շատ անգամ, ինչպէս անցեալին, Ս. Սարգսի պահէ կ'անուանէ այդ պահէը։ Սակայն այս պահէը Սուրբ

Սարգսի համար չէ որ հաստատուած է մեր տօնացոյցին մէջ, այլ պարզապէս տօնին հանդիպումէն առած է մեր ժողովրդական անունը, նոյն շաբթուայ մէջ պատահելուն առթիւ։

Այս Առաջաւրաց անունը կարելի է մեկնել նաև իրը մեծ պահէն առաջ եկող պահէ մը կամ աւելին պատրաստութիւն մը Զատիկը կանխող բառանորեայ պահեցողութեան։

Պահեցողութիւնը հիանալի շրջան մըն է խորիելու եւ մտածելու մեր մարմնի եւ հոգիի արժեքներուն վրայ։

Աստուծոյ ստեղծագործութիւններուն մէջ մարդը որ իր իմացական, բարոյական եւ հոգեկան կարողութիւններով հրաշքներուն հրաշքն է, կը մնայ տակաւին ամենամեծ անձանօթը։

Անցնող այս շաբաթը ամենամեծ առիթն էր որ իւրաքանչիւր քրիստոնեայ մտածեր իր խսկ ներքին անձին մասին. այսինքն ինքնանանաչողութեան ու ինքնաքննութեան մասին։

Ինքնանանաչողութիւնը ինքզինք նանշնալու գիտութիւն է. եւ դժբախտարար մարդիկ, մեծեր եւ թէ փոքրեր կը տառապին այդ ծանօթութեան պակասէն։

Երբ հայելիին կը նայինք հոն յստակ կերպով հայելին ցոյց կու տայ մեզի մեր մարմնական թերութիւններն ու տգեղութիւնները։

Բայց կարեւորը մեր ներքին անձնաւորութիւնը նանշնալն է, եւ ոչ թէ մարմինը։

Մարմինը չէ բուն մարդը, այլ այդ մարմնոյն մէջ ապրող բարոյական ուժերն են որ կը կազմեն իսկական մարդը։

Նբէ անձնաբնութեամբ ճանշնանք մեր ինքնութիւնը, այդ պարագային շատ դիւրին պիտի ըլլայ տեսնել մեր ներքին աշխարհը իր մրին ու լուսաւոր մասերով, իր տկարութիւններով ու առաւելութիւններով, իր մոլորդիւններով ու առաքինութիւններով:

Ինքնանանաչութեան առաքինութեամբ օժտուած մարդը չի հպարտանար ոչ իր գեղեցկութեամբ, ոչ իր առողջութեամբ եւ ոչ ալ իր կարողութիւններով:

Որով գիտէ թէ անակնկալ ձախողութիւն մը կրնայ փեացնել իր հարստութիւնը, դժբախտ հիւանդութիւն մը կրնայ աւերել իր գեղեցկութիւնը ու առողջութիւնը:

Իրական մեծերը, իրական արժանաւորները, իսկական սուրբերը անոնք են որ փառաւորութեան մէջ կը խոնարհին, առաքինութեանց մէջ կը հերոսանան եւ պարտականութեան պատճեշին վրայ կը զոհուին:

Պահէր միայն իւղոտ կամ մստ կերակուր ուտելը կամ չուտելը չէ, այլ խափանումն ու արգելումն է մեղքերուն:

Պահէ և սակաւախօսութիւնը եւ անտեղի չխօսիլը, պահէ և ընկերոջ չնախանձիլը, եղրօր չքարկանալը, վրէժ չլուծելը, պահէ են ագահ չըլլալը, սին ու դատարկ երեւոյթներով չհպարտանալը, եւ ի վերջոյ պահէ են, խոնարհութիւնն ու հնազանդութիւնը:

Այս բոլոր առաքինութիւնները կը գործադրուին մի միայն ինքնազապումով իւ ինքնազրկումով, մեր անզօրութեամբ եւ ժուժկալութեամբ միայն դէմ կրնանք կենալ ամէն տեսակի տկարութեանց:

Պահէր մեզի կը թելացրէ ուրեմն ծոմապահութիւն՝ մարմնի մաքրութեան համար որ անպայման պիտի ազդէ նաև հոգիին: Ինքնազապում ու ինքնանանաչում կու գայ կամքի զօրութենէ:

Ծոայլութենէ եւ զեղխութենէ հեռու

կը մնայ ժուժկալ անձը որ մեծագոյն առաքինի մարդն է կեանքի մէջ:

Հետեւարար, պահէր ձեւականօրէն ուտելիքներու մէջ զանազանութիւն եւ տարբերութիւն դնելը չէ միայն, եւ ապաշխարութիւնն ալ լացն ու կոծը եւ զղումը չեն, այլ վերեւ յիշուած առաքինի եւ բարի ընթացքի մէջ գտնուիլին է, առաւել՝ սրբագրուած սխալը դարձեալ չկրկնելն:

Իր բարոյական անձնաւորութեան նշգրիտ ծանօթութիւնը ունեցող անձը լաւ կը ճանշնայ իր կարողութիւններուն արժէքը, լաւ գիտէ իր տկարութիւնները, եւ որքան ալ խորագէտ ըլլայ հմտութեամբ, խոնարհութիւնը կ'ունենայ Սոկրատի պէս յայտարարելու, թէ «Զայս գիտեմ» զի Ոչինչ գիտեմ»:

Նբէ կ'ուզենք անկեղծօրէն ու բոլորանուեր սրտով պաշտե Տէրը, պարտինք հաւատարմօրէն հպատակի անոր բարի կամքին, եւ խոնարհութեամբ կատարել մեր մարդկային պարտականութիւնները հաւասարապէս ամենուն հանդէպ: Պարտաւոր ենք նախ ճանշնալ մեր ինքնութիւնը այնպէս ինչպէս կը ճանշնանք մեր մարմինը իր մանրամասնութեամբ:

Ինքնանանաչութեան շնորհիւ է որ պիտի կարենանք առողջացնել մեր հիւանդ հոգին մեղքին վերբերէն: Եւ ուրախ օր մը, հարազատ ժառանգորդները պիտի ըլլանք յաւիտենական կեանքի եւ երկնից արքայութեան: Ամէն:

ԳՈՒՍՏԱՆ ՎՐԴ. ԱԼՃԱՆԵԱՆ